

Målnummer: ÖÄ1044-06 **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 2007-01-22

Rubrik: Synnerliga skäl har ansetts föreligga att på ansökan av gäldenären ändra ett beslut om skuldsanering då Kronofogdemyndigheten i sitt beslut inte tagit hänsyn till att gäldenären skulle uppnå pensionsåldern och därmed få ändrade ekonomiska villkor under den tid som betalningsplanen löpte. Enligt hovrätten kunde det antas att förbehållsbeloppet och det disponibla beloppet på grund av förbiseende blivit felaktigt beräknade och det var uppenbart att gäldenären till följd av sin nuvarande ekonomiska situation inte skulle kunna följa den fastställda betalningsplanen.

Lagrum: 28 § skuldsaneringslagen (1994:334), numera 25 § skuldsaneringslagen (2006:548)

Rättsfall:

REFERAT

Kronofogdemyndigheten fastställde genom beslut den 24 juni 2003 skuldsanering för I.B. enligt 20 § skuldsaneringslagen (1994:334). I.B:s betalningsförmåga bestämdes till 2 800 kr per månad och betalning skulle löpa mellan augusti 2003 och juli 2008. I september 2003 skulle dock betalning ske med 9 800 kr. Av de uppgifter som låg till grund för beslutet framgick att I.B. var ensamstående och bodde i en bostadsrätt för 2 395 kr per månad. Hon uppbar halv sjukersättning och arbetade halvtid vid ett äldreboende. Hennes inkomst per månad före skatt bestod av lön med 7 850 kr, sjukersättning med 5 803 kr och arbetsskadelivränta med 2 577 kr. Hennes resekostnader till och från arbetet uppgick till 288 kr per månad och sjukdomskostnader till 1 825 kr per månad.

Hudiksvalls tingsrätt

I.B. begärde omprövning av Kronofogdemyndighetens beslut om skuldsanering och yrkade därvid att tingsrätten skulle bestämma hennes betalningsutrymme från och med oktober 2006 på sådant sätt att hon blev helt befriad från betalningsansvar. Hon anförde i huvudsak följande. I beslutet om skuldsanering togs inte hänsyn till att hon i oktober 2006 går i pension. Hon avser att fortsätta att arbeta halvtid efter denna tidpunkt, men mister då sin sjukersättning och livränta. Hennes inkomster per månad kommer då att uppgå till 9 385 kr i lön, 400 kr i tjänstepension och 900 kr i pensionssparande. Resekostnaden är densamma, dvs. 288 kr per månad. Bostadskostnaden är 2 438 kr per månad. Sjukdomskostnaderna har ökat med 384 kr till totalt 2 209 kr per månad på grund av att hon har bytt bil genom Försäkringskassans bilstöd. Enligt skuldrådgivaren i Hudiksvalls kommuns uträkning kommer hon att få ett underskott om 1 457 kr per månad. Hon vill inte ta ut den halva ålderspension som hon har möjlighet till från och med oktober 2006 eftersom hon på så sätt kan öka sina inkomster med 2 000 kr per månad när hon väl tar ut pensionen om två år.

Samtliga borgenärer bereddes tillfälle att yttra sig. Kundinkasso Aktiebolag K.I.A.B. överlät till tingsrätten att fatta beslut i målet. GE Capital Bank AB anförde följande. Omprövning av skuldsaneringsbeslut kan komma ifråga för oförutsedda händelser. Att bli ålderspensionär kan knappast räknas som en oförutsedd händelse och hänsyn borde ha tagits till detta redan när beslutet

meddelades år 2003. Vad gäller bilkostnaden får denna räknas som oförutsedd och därmed kan skuldsaneringsbeslutet ändras i detta avseende. Övriga borgenärer hördes inte av.

Tingsrätten (tingsfiskalen Sara Larsson) anförde i slutligt beslut den 15 september 2006 följande.

Enligt 28 § skuldsaneringslagen kan tingsrätten på ansökan av gäldenären bl.a. ändra den betalningsplan som bestämts och vilket belopp som skall fördelas mellan borgenärerna, om det efter beslutet om skuldsanering har inträffat omständigheter som inte då kunnat förutses eller om det finns synnerliga skäl. Vad som avses är bl.a. att förändringar inträtt i gäldenärens sociala eller ekonomiska situation som inte kunnat förutses vid beslutet om skuldsanering. Det är alltså fråga om situationer där gäldenären på grund av de nya oförutsedda omständigheterna inte längre har förmåga att fullfölja sina åligganden enligt beslutet om skuldsanering. Ett exempel kan vara att gäldenären efter beslutet blivit långvarigt arbetsförmögen eller att hans inkomstsituation har förändrats märkbart till det sämre. För att en omprövning skall bli aktuell bör de nya omständigheterna vara av inte obetydligt slag och påverka gäldenärens förmåga att på längre sikt fullfölja åliggandena enligt skuldsaneringsbeslutet. Paragrafen är avsedd att tillämpas med försiktighet (se prop. 1993/94:123 s. 172 f. och 233). Som framgått ovan är bestämmelsen också tillämplig när det föreligger "synnerliga skäl". Vad som avses med detta anges inte i förarbetena men av det använda uttryckssättet följer att det måste vara fråga om skäl av extraordinärt slag (Hellners och Mellqvist, Skuldsaneringslagen En kommentar, 2 uppl., Stockholm 2000, s. 261).

Av de uppgifter som I.B. har lämnat i sin ansökan framgår att hennes inkomster från halvtidstjänsten har ökat med 1 535 kr sedan skuldsaneringen beviljades, bostadskostnaden har ökat med 43 kr och sjukdomskostnaderna har ökat med 384 kr. Det är i huvudsak hennes inkomstförhållanden som kommer att förändras då hon i oktober 2006 fyller 65 år och inte längre erhåller sjukersättning och livränta. I.B. har uppgett att hon avser att arbeta halvtid i två år till och att hon inte tänker ta ut någon del av sin ålderspension förrän efter det att hon slutat att arbeta helt. Detta skulle således vara under hösten 2008 då betalningsplanen för skuldsaneringen löpt ut. På så sätt, har hon uppgett, skulle hennes hela ålderspension från och med hösten 2008 bli 2 000 kr högre per månad jämfört med om hon skulle ta ut pension från och med oktober 2006. Tingsrätten konstaterar att I.B. har möjlighet att från och med oktober 2006 ansöka om att ta ut 50 procent av sin ålderspension, vilket sannolikt skulle medföra ett inte oväsentligt tillskott till hennes totala inkomst. Tingsrätten finner med hänsyn härtill att det inte klart framkommer omständigheter som på ett avgörande sätt påverkar I.B:s ekonomiska situation till det sämre och som inte hade kunnat förutses vid beslutet om skuldsanering. Vad I.B. har anfört till stöd för sin begäran om omprövning avseende hennes ändrade ekonomiska situation kan därmed inte anses innefatta sådana oförutsedda omständigheter som kan medföra en omprövning av skuldsaneringsbeslutet. Inte heller har sådana synnerliga skäl som erfordras för en omprövning framkommit. I.B:s ansökan skall alltså avslås.

Tingsrätten lämnar I.B:s ansökan om omprövning av skuldsaneringsbeslutet utan bifall.

Hovrätten för Nedre Norrland

I.B. överklagade tingsrättens beslut och yrkade att hovrätten skulle ompröva Kronofogdemyndighetens beslut om skuldsanering från och med oktober 2006 och bevilja henne anstånd med betalningen till dess frågan om omprövning av skuldsaneringen avgjorts.

GE Capital Bank AB bestred I.B:s yrkande om omprövning av skuldsaneringen. Kundinkasso Aktiebolag K.I.A.B. hade inte något att invända mot I.B:s yrkanden. Övriga motparter avstod från att avge någon inställning i målet.

Hovrätten (hovrättslagmannen Håkan Lavén, hovrättsrådet Marie Norberg och adjungerade ledamoten kammarrättsassessorn Jessica Lovén, referent) meddelade prövningstillstånd och anförde i slutligt beslut den 22 januari 2007 följande.

SKÄL

Enligt 28 § skuldsaneringslagen kan ett beslut om skuldsanering ändras om det efter beslutet har inträffat omständigheter som inte då kunnat förutses eller om det finns synnerliga skäl.

Enligt den ursprungliga lydelsen av bestämmelsen kunde ett skuldsaneringsbeslut ändras till gäldenärens fördel endast vad gällde betalningsperiodens längd eller den närmare utformningen av betalningsplanen. Den 1 december 1997 ändrades bestämmelsen på så sätt att det blev möjligt att på gäldenärens begäran ändra ett skuldsaneringsbeslut även vad gäller det totala beloppet som gäldenären skulle betala. I förarbetena till lagändringen (prop. 1996/97:166 s. 8) uttalade regeringen bl.a. följande.

"I den praktiska tillämpningen har det visat sig att det ibland uppstår behov av att kunna ändra ett skuldsaneringsbeslut efter viss tid, på grund av att gäldenären har fått försämrade ekonomiska förutsättningar. Gäldenären kan t.ex. ha fått ett sämre avlönat arbete eller blivit arbetslös en viss tid. Det kan också uppstå behov av att ändra ett skuldsaneringsbeslut på grund av att det bygger på någon felaktighet. Exempelvis kan beslutet bygga på ett felaktigt antagande om framtida bostadskostnader och/eller framtida inkomster. Det kan också vara fråga om att gäldenärens förbehållsbelopp räknats fram på ett felaktigt sätt. I dessa fall kan beslutet behöva ändras vad avser det totala belopp som gäldenären skall erlägga."

Efter Kronofogdemyndighetens beslut om skuldsanering för I.B. har hennes inkomstförhållanden ändrats på grund av att hon i oktober 2006 fyllde 65 år och till följd därav inte längre uppbär sjukersättning och livränta. Vidare har hennes bostads- och sjukdomskostnader ökat med 43 respektive 384 kr efter beslutet. I likhet med tingsrätten anser hovrätten att det i skuldsaneringsärendet kunde förutses att I.B. skulle uppnå pensionsåldern och därmed få en ändrad ekonomisk situation under den tid som betalningsplanen löpte. Dessa förhållanden kan därför inte anses utgöra en sådan oförutsedd händelse som avses i 28 § skuldsaneringslagen.

Kronofogdemyndigheten har vid beräkning av förbehållsbeloppet och det disponibla beloppet för I.B. inte tagit hänsyn till att hon i samband med att hon uppnådde pensionsåldern skulle komma att få förändrade ekonomiska villkor. Dessa förändringar i hennes ekonomiska situation måste, som ovan nämnts, ha varit förutsebara för Kronofogdemyndigheten vid tiden för skuldsaneringsbeslutet, och det kan inte läggas I.B. till last att betalningsplanen inte utformades i överensstämmelse med de förändrade villkoren. Hovrätten kan inte dra annan slutsats av det anförda än att förbehållsbeloppet och det disponibla beloppet på grund av förbiseende blivit felaktigt beräknade. Det är uppenbart att I.B. till följd av sin nuvarande ekonomiska situation inte skulle kunna följa den fastställda betalningsplanen. Vid dessa förhållanden finner hovrätten att det föreligger synnerliga skäl för att ändra beslutet om skuldsanering.

Det får ankomma på tingsrätten som första instans att närmare pröva hur skuldsaneringsbeslutet skall ändras med beaktande av I.B:s ekonomiska förutsättningar. Målet skall därför visas åter till tingsrätten för erforderlig handläggning.

Hovrätten har inte någon laglig möjlighet att bevilja I.B. anstånd med betalningen enligt den fastställda betalningsplanen, varför hennes yrkande härom skall avvisas.

SLUT

Hovrätten avvisar I.B:s yrkande om anstånd med betalningen enligt den fastställda betalningsplanen och återförvisar målet till tingsrätten för erforderlig handläggning.

Hovrättens dom meddelad: den 22 januari 2007.

Mål nr: ÖÄ 1044-06.

Lagrum: 28 § skuldsaneringslagen (1994:334), numera 25 § skuldsaneringslagen (2006:548).

Litteratur: Prop. 1993/94:123 s. 172 f och 233; Prop. 1996/97:166 s. 8; Hellners och Mellqvist, Skuldsaneringslagen En kommentar, 2 uppl., Stockholm 2000, s. 261.

Sökord: Skuldsanering

Litteratur: Prop. 1993/94:123 s. 172 f och 233; Prop. 1996/97:166 s. 8; Hellners och Mellqvist, Skuldsaneringslagen En kommentar, 2 uppl., Stockholm 2000, s. 261
